Gemeente Boxmeer

Onderwerp:
Voorstel tot vaststelling van de Regionale ontwikkelagenda Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid Regio Brabant Noordoost-oost 2020-2023.

Nummer:
9d.

AAN de raad van de gemeente Boxmeer

Boxmeer, 1 december 2020

Aanleiding

In 10 jaar tijd wordt beschermd wonen niet alleen een taak van centrumgemeenten, maar een taak van álle gemeenten. Hiervoor gaat het rijk de beschikbare middelen in de periode 2022-2031 herverdelen. Het Rijk beoogt hiermee mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk thuis te ondersteunen. Aanverwante ontwikkelingen zijn:

- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) ingegaan op 1 januari 2020;
- Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek Sociaal Domein (WAMS). De wet gaat over gegevensdeling bij meervoudige problematiek en een meldpunt voor niet acute zorgvragen. De wet is nog in consultatiefase en nog niet vastgesteld, maar we willen hier alvast op voorsorteren;
- Landelijke opgave dak- en thuisloosheid. Er is landelijk een groot tekort aan plekken. Gemeenten hebben de opdracht gekregen om dit op te lossen;
- Aanpak verwarde personen. Dit is een bestaande aanpak die geldt voor heel Oost-Brabant.

Al deze ontwikkelingen hebben met elkaar gemeen:

- Perspectief inwoner staat centraal, niet het aanbod;
- Verdergaande verantwoordelijkheid bij lokale gemeenten;
- Integrale hulp- en ondersteuning, vanuit de levensdomeinen;

Regionale aanpak

Gemeenten in de regio Brabant Noordoost-Oost hebben eind 2019 een nieuwe koers vastgesteld voor de opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Deze koers is onderdeel van het brede Wmo Beleidskader en valt onder de Centrumregeling Wmo van de regio Brabant Noordoost-Oost. De aanleiding voor de nieuwe koers komt mede door de overheid die geleidelijk de uitvoering en financiën voor beschermd wonen neerlegt bij alle gemeenten. De regio Brabant Noordoost-Oost kiest ook na de doordecentralisatie voor regionale samenwerking en een centrumgemeente-constructie voor de uitvoering van opvang en specialistische ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. De visie, ambitie en pijlers uit het koersdocument zijn in de voorliggende ontwikkelagenda vertaald naar doelen, inspanningen, resultaten en uitvoerings- en organisatieaspecten.

Van regionale aanpak naar lokale uitvoering

De 10 gemeenten in de regio gaan de lokale inspanningen die zijn opgenomen in de ontwikkelagenda uitwerken in een uitvoeringsplan met een impactanalyse voor het jaar 2021.

Doeltreffendheid/ doelmatigheid
Doeltreffendheid: De nu voorliggende ontwikkelagenda is een uitwerking van een van de thema's uit het eerder vastgestelde beleidskader Wmo. Het gaat over de transformatie van beschermd wonen, maatschappelijke opvang, verslavingszorg en GGZ. Doel is inwoners met een psychische kwetsbaarheid helpen, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en mee kunnen blijven doen (wettelijke taak).

Doelmatigheid: In plaats van voorzieningen vanuit beleid op te stellen, hebben we ervoor gekozen om vanuit het perspectief van de inwoner een integrale agenda te maken. Deze inhoud sluit aan bij landelijk beleid en nieuwe wet- en regelgeving.

Vanuit het perspectief van de inwoner met een psychische kwetsbaarheid en zijn/haar omgeving zetten we in op het behalen van de volgende resultaten:

- Integrale zorg en ondersteuning op lokaal niveau voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid;
- Randvoorwaarden in de wijk op orde voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en de omgeving om prettig en veilig te wonen;
- Wonen gaat voor opvang. We zetten zoveel mogelijk in op een eigen thuis met passende ondersteuning;
- We organiseren een regionaal vangnet van opvang- en ondersteuningsvormen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

In de ontwikkelagenda zijn deze resultaten vertaald naar doelen, inspanningen en impact.

Rol van de gemeente
Beslisser

Alternatieven en afwegingen
De ASD Boxmeer kan zich vinden in de inhoud van de regionale ontwikkelagenda en heeft een positief advies uitgebracht
De ASD's in de regio zijn vroegtijdig geïnformeerd over en betrokken bij het samenstellen van deze ontwikkelagenda. Zowel de ASD Boxmeer als de ASD's in de regio zijn positief over de nieuwe ontwikkelagenda. Daarbij hebben ze aanvullende adviezen gegeven voor de uitvoering lokaal. De adviezen van de ASD's en de reactie hierop vanuit de gemeenten is verwerkt in een regionaal inspraakverslag.

De regionale ontwikkelagenda sluit aan bij onze wettelijke opdracht en het landelijk beleid
De gemeente heeft een aantal wettelijke taken op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en de Wet verplichte GGZ (Wvggz) voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Met het nieuwe wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek Sociaal Domein (Wams) krijgen gemeenten vanaf 2022 een nadrukkelijke opdracht om te zorgen voor integrale zorg en ondersteuning. Hiernaast sluit de ontwikkelagenda aan bij de opgaven voor de doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, de verplichte regionale samenwerking met zorgverzekeraars, de landelijke aanpak dak- en thuisloosheid en de aanpak verwarde personen.

De regionale ontwikkelagenda biedt een antwoord op de knelpunten uit de praktijk
Voor het samenstellen van de ontwikkelagenda is veel input opgehaald uit de praktijk. De inspanningen die we gaan uitvoeren bieden een antwoord op actuele knelpunten en problemen die sociaal werkers, consulenten en zorgprofessionals ervaren in de praktijk. De centrumgemeente Oss gaat bijvoorbeeld een time-out voorziening inkopen waar veel behoefte aan is.

Met de regionale ontwikkelagenda spreken we af dat elke gemeente verantwoordelijk blijft voor haar eigen inwoners en dat de centrumgemeente niet overneemt.
Hiermee blijven kwetsbare inwoners lokaal in beeld en verbetert de integrale lokale aanpak. Dit is noodzakelijk om inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen. De centrumgemeente ondersteunt met expertise en sluit aan met de specialistische voorzieningen uit het regionale vangnet. De lokale gemeente blijft betrokken. Dit vergroot de kans dat inwoners duurzaam uitstromen uit regionale opvang naar de eigen woonomgeving.

Er is breed draagvlak in de regio voor deze nieuwe koers en de uitvoering
De regionale ontwikkelagenda is intern binnen gemeenten en extern met zorgaanbieders, wooncorporaties, cliëntenraden, zorgverzekeraars en andere betrokken partijen uitgebreid besproken. De gekozen beleidslijn en beoogde inspanningen worden breed onderschreven.

Regionale afspraken zijn nodig om specialistische voorzieningen beschikbaar te houden
De 10 gemeenten in de regio staan samen aan de lat om het regionale vangnet aan specialistische voorzieningen voor inwoners beschikbaar te houden, ook na de decentralisatie van budgetten vanaf 2022. Hoewel deze intentie al is uitgesproken door de Raden in de Centrumregeling Wmo en Wvggz 2020-2023 en verplichte samenwerking is opgelegd door het Rijk, zijn concretere afspraken nodig om de inkoop voor 2022 te kunnen starten. De uitwerking van deze afspraken volgt in 2021.

Er is werkbudget nodig om de lokale ambities te behalen
Voor het uitvoeren van de werkagenda Land van Cuijk willen we voor 2021 de volgende lokale middelen inzetten: ontvangen reserve beschermd wonen 2019, middelen ambulantisering GGZ en aanpak dakloosheid. Daarnaast zal de centrumgemeente Oss in 2021 een deel van de reserve Beschermd Wonen terug laten vloeien naar de lokale gemeenten. Dit met als doel om de lokale ambities te realiseren. Hoeveel middelen er beschikbaar komen per gemeente, wordt door Oss in januari 2021 berekend, nadat de uitname Wlz bekend is gemaakt.

We hebben te maken met stelselproblemen in de zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid
Op dit moment ervaren we knelpunten in de zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. In deze ontwikkelagenda hebben we omschreven hoe wij onze verantwoordelijkheden gaan oppakken. Maar dat is niet voldoende om te komen tot de juiste zorg op de juiste plek. Het is noodzakelijk om een aantal knelpunten in de zorg voor deze inwoners gezamenlijk op te pakken met de andere financiers (zorgverzekeraars en zorgkantoor). Als dit niet lukt, zal dit invloed hebben op het behalen van onze beleidsdoelstellingen en ambities. Als we er niet uitkomen, is opschalen richting NZA of lobby richting VNG en het Ministerie nodig. Afhankelijk van het vraagstuk, kunnen we deze lobby met de andere financiers gezamenlijk oppakken.

Uitname Wet langdurige zorg (Wlz)
De Wlz is per 1 januari 2021 toegankelijk voor inwoners die blijvend behoefte hebben aan 24-uurs ondersteuning nabij. Op dit moment is niet duidelijk wat dit financieel betekent voor onze regio. We weten namelijk niet hoe de nacalculatie eruit gaat zien. Door deze onzekerheid is het lastig te bepalen hoeveel plekken we per 2021 in moeten kopen en of budgetten toereikend zullen zijn. Om er voor te zorgen dat alle cliënten die in aanmerking komen voor een Wlz-indicatie, deze ook aanvragen, zetten we hier in 2021 stevig op in via onze zorgaanbieders.

Doordecentralisatie beschermd wonen en een nieuw verdeelmodel
In tien jaar tijd wordt beschermd wonen niet alleen een taak van centrumgemeenten, maar een taak van alle gemeenten. Er komt een nieuwe verdeling van het beschikbare

geld. Naar verwachting zullen gemeenten in 2022 de middelen voor beschermd wonen voor nieuwe cliënten ontvangen. Hoe dit er uit komt te zien, is op dit moment niet duidelijk. We blijven de ontwikkelingen nauw volgen en onderhouden korte lijntjes met de VNG.

Er zijn onvoldoende woningen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en op korte termijn komen er geen nieuwe woningen bij
We gaan de komende jaren met onze samenwerkingspartners stevig inzetten op extra woonruimte voor deze doelgroep. Maar dit vraagstuk hangt met andere ontwikkelingen samen, waar wij geen invloed op hebben of waarbij gemeenten niet expliciet kunnen kiezen voor deze doelgroep. Denk bijvoorbeeld aan de toenemende vraagdruk op de sociale woningmarkt door statushouders en andere doelgroepen. Dit zal betekenen dat we zorgmiddelen blijven inzetten om deels een woonprobleem op te lossen.

De gevolgen van de Coronapandemie zijn nog onduidelijk
Het Coronavirus brengt onzekerheden met zich mee en zal voor mens en maatschappij een grote impact hebben. We kunnen nog niet goed overzien wat het voor onze samenleving gaat betekenen. Zowel lokaal als regionaal zijn gemeenten de risico's in beeld aan het brengen en bespreken gemeenten in de veiligheidsregio hoe de vervolgaanpak er uit moet zien. Afhankelijk van de ontwikkelingen die zich voordoen in het maatschappelijk en economisch leven zal de ontwikkelagenda bijgesteld worden.

Lokale gemeenten krijgen een grotere opgave voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
Nu worden inwoners met complexe problemen en een opvangvraag doorverwezen naar de centrumgemeente Oss of het Verdihuis Oss. In de nieuwe situatie blijven gemeenten verantwoordelijk voor hun inwoners en onderzoeken zij eerst wat lokaal kan. Deze opgave is vertaald naar een lokaal uitvoeringsplan: de werkagenda psychische kwetsbaarheid LvC. Daarnaast is een analyse gemaakt die de impact voor de interne organisatie in beeld brengt. Deze documenten worden nog in routing gebracht.

We maken afspraken tot 2023. Maar zijn dan niet klaar.
Dit komt doordat de ontwikkelagenda gekoppeld is aan de regionale samenwerking o.a. ten aanzien van het regionaal Beleidskader Wmo en de Centrumregeling Wmo en Wvggz. Deze lopen beide tot 2023. Afspraken maken na deze tijd is daardoor niet wenselijk. We kijken in 2023 waar we staan en wat er dan nodig is.

Wettelijke basis
Wet maatschappelijke ondersteuning.

Financiën
Met de eerste algemene begrotingswijziging 2021 zal voorgesteld worden de middelen die de gemeente begin 2021 gaat ontvangen uit de reserve Beschermd Wonen van de Centrum Gemeente Oss, al dan niet gedeeltelijk, op te nemen op de post Opvang Wmo ten behoeve van de opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid dan wel in de reserve Sociaal Domein te storten.
De gemeente Oss is de centrumgemeente voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

2021
De gemeente Oss ontvangt de Rijksmiddelen voor de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De kosten van het regionale vangnet passen binnen deze rijksmiddelen. Per 1 januari 2021 wordt de Wet langdurige zorg opengesteld voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Deze openstelling gaat gepaard met een korting in het Rijksbudget voor bescherm wonen. Het is nog onduidelijk hoeveel cliënten die nu gebruik maken van beschermd wonen gaan uitstromen. Het Rijksbudget voor 2021 is hierdoor ook nog niet definitief.

2022 en volgende jaren
Vanaf 2022 krijgen lokale gemeenten de gelden voor nieuwe cliënten beschermd wonen en wordt er een korting toegepast op het budget van de centrumgemeente. De centrumgemeente krijgt de middelen voor de huidige cliënten. De gemeenten in de regio hebben afgesproken om gezamenlijk het regionale vangnet te blijven bekostigen en hierin solidair te zijn. Vanaf 2022 zullen de middelen voor Beschermd Wonen anders verdeeld gaan worden over de gemeenten als gevolg van de overgang van een historisch naar een objectief verdeelmodel (ingroeipad van 10 jaar, 2022-2031).

Vanwege bovenstaande wijzigingen kan de gemeente Oss nog geen compleet uitgewerkte meerjarenbegroting maken voor het regionale vangnet. De centrumgemeente Oss gaat in het eerste kwartaal van 2021 een aangepaste meerjarenbegroting 2021-2024 opstellen. Een eerste aanzet van de meerjarenbegroting vindt u in de ontwikkelagenda in hoofdstuk 5 Impactanalyse, 5.4.

Wet arhi
Niet van toepassing.

Afstemming andere projecten / derden
De regionale ontwikkelagenda is intern binnen gemeenten en extern met zorgaanbieders, wooncorporaties, cliëntenraden, zorgverzekeraars en andere betrokken partijen uitgebreid besproken.

Op 29 oktober 2020 is de regionale ontwikkelagenda besproken met de verantwoordelijke portefeuillehouders Wmo BNO. Besloten is de ontwikkelagenda voor te leggen aan de lokale colleges en raden.

Duurzaamheid
Niet van toepassing

Voorlichting
Alle opgaven in de ontwikkelagenda hebben communicatieaspecten in zich. Per opgave wordt bekeken wat er nodig is.

Voorstel
Voorgesteld wordt tot vaststelling van de Regionale ontwikkelagenda Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid Regio Brabant Noordoost-oost 2020-2023.

Burgemeester en wethouders van Boxmeer,

de loco-secretaris,	de burgemeester,
A.J.M. Reintjes	K.W.T. van Soest

Bij het onderwerp voorstel tot vaststelling van de Regionale ontwikkelagenda Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid Regio Brabant Noordoost-oost 2020-2023 horen de volgende bijlagen:

Z/29/721482:
1. D/20/955870: Regionale ontwikkelagenda Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid Regio Brabant Noordoost-oost 2020-2023;
2. D/20/955112: Het regionale inspraakverslag van de ASD's in Brabant Noordoost-oost;
3. D/20/955105: Het advies van de ASD Boxmeer;
4. D/20/955235: De reactie van het college op het advies van de ASD Boxmeer;
5. D/20/955223: Raadsbesluit (concept).